

Remisspromemoria

Datum 2022-06-16

FI dnr 21-23810

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Föreskrifter om en paneuropeisk privat pensionsprodukt

Sammanfattning

En ny EU-förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)¹, EU-förordningen, gör det möjligt för finansiella företag att tillhandahålla och förmedla en inom EU standardiserad privat pensionsprodukt för långsiktigt sparande, en så kallad PEPP-produkt.

Regeringen beslutade den 7 juni 2022 en lagrådsremiss, En paneuropeisk privat pensionsprodukt (lagrådsremissen), som bland annat innehåller förslag till en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. I lagrådsremissen föreslås att Finansinspektionen utses till behörig myndighet enligt förordningen. Inspektionen förväntas också få bemyndiganden, bland annat om att meddela föreskrifter om krav på kunskap och kompetens vid rådgivning om PEPP-produkter och tillsynsrapportering.

Mot denna bakgrund föreslår Finansinspektionen nya föreskrifter, Finansinspektionens föreskrifter om en paneuropeisk privat pensionsprodukt. De kompletterar bestämmelser i EU-förordningen, kommissionens delegerade förordning², kommissionens genomförandeförordning³ och den

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 av den 20 juni 2019 om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).

² Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/896 av den 24 februari 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 vad gäller ytterligare information som ska lämnas i syfte att uppnå konvergens i tillsynsrapporteringen.

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/897 av den 4 mars 2021 om fastställande av tekniska genomförandestandarder för tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 med avseende på formatet för tillsynsrapportering till behöriga myndigheter och samarbete och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter och med Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen (PEPP-regleringen).

Finansinspektionen föreslår också att vissa befintliga föreskrifter ska ändras på så sätt att det ska tas in upplysningsbestämmelser med hänvisning till de nya föreskrifterna om en PEPP-produkt.

Föreskrifterna och ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Innehåll

1	Utgångspunkter	4
1.1	Bakgrund och målet med regleringen	4
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	7
1.3	Regleringsalternativ	8
1.4	Rättsliga förutsättningar	9
1.5	Ärendets beredning	9
2	Motivering och överväganden	10
2.1	Tillämpningsområde och definitioner	10
2.2	Krav på kunskap och kompetens vid rådgivning	10
2.3	EU-gemensam tillsynsrapportering	17
2.4	Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja	20
2.5	Följdändringar i andra föreskrifter	22
2.6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	22
3	Förslagets konsekvenser	23
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	23
3.2	Konsekvenser för företagen	24
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	31

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)⁴, EU-förordningen, är en ny reglering av en inom EU standardiserad privat pensionsprodukt för långsiktigt sparande, en så kallad PEPP-produkt. Produkten utgör ett komplement till statliga pensioner, tjänstepensioner och nationella system för privat pensionssparande. Förordningen syftar också till att skapa förutsättningar för ett ökat frivilligt privat pensionssparande, att ge sparare fler valmöjligheter samt att ge mer flexibla och konkurrenskraftiga privata pensionsprodukter på den inre marknaden.

Ett företag som har tillstånd att utveckla en PEPP-produkt och att distribuera denna produkt kallas PEPP-sparinstitut (se artikel 2.15 i EU-förordningen). Följande företag kan ansöka om registrering av en PEPP-produkt i Sverige:

- försäkringsföretag med tillstånd för direkt livförsäkringsrörelse,
- kreditinstitut,
- värdepappersbolag som tillhandahåller portföljförvaltning,
- fondbolag, och
- AIF-förvaltare.

Ett företag som distribuerar PEPP-produkter som det inte har utvecklat kallas PEPP-distributör. Bland annat försäkringsförmedlare och värdepappersföretag med tillstånd för investeringsrådgivning får distribuera PEPP-produkter (se artikel 2.16 i förordningen). PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer kallas i denna promemoria gemensamt företag.

Regeringen beslutade den 7 juni 2022 en lagrådsremiss, En paneuropeisk privat pensionsprodukt (lagrådsremissen), som bland annat innehåller förslag till en lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen (den föreslagna kompletteringslagen). I lagrådsremissen föreslås att Finansinspektionen ska utses till behörig myndighet enligt EU-förordningen och att ett antal bemyndiganden ska lämnas till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det föreslås bland annat ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka krav på kunskap och kompetens som ska gälla för den som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter för ett företags räkning. Det föreslås också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om

---

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 av den 20 juni 2019 om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).

den information som ett PEPP-sparinstitut ska lämna enligt artikel 40.1 i EU-förordningen. De förslag som behandlas i denna remisspromemoria utgår från innehållet i lagrådsremissen.

Finansinspektionen föreslår därför föreskrifter som konkretiserar vilka krav på kunskap och kompetens som den som ger sådan rådgivning ska ha och om när och hur ett PEPP-sparinstitut ska lämna information till inspektionen och i viss mån omfattningen av denna information. Finansinspektionen föreslår även att det tas in upplysningsbestämmelser i vissa befintliga föreskrifter.

1.1.1 Kunskap och kompetens vid rådgivning

Av artikel 34 i EU-förordningen framgår vilka krav som ställs på rådgivning om PEPP-produkter. Företagen ska säkerställa och på begäran visa för de behöriga myndigheterna att de fysiska personer som ger rådgivning om PEPP-produkterna har den kunskap och kompetens som krävs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen. Medlemsstaterna ska offentliggöra de kriterier som använts för att bedöma denna kunskap och kompetens (se artikel 34.6).

Utöver det allmänna krav som finns i EU-förordningen på företagen att säkerställa att de personer som lämnar rådgivning har tillräcklig kunskap och kompetens krävs, enligt lagrådsremissen, mer detaljerade bestämmelser som konkret beskriver vilken kunskap och kompetens en rådgivare ska ha. I lagrådsremissen föreslås att sådana bestämmelser ska införas på lägre nivå än lag (se 1 kap. 10 § den föreslagna kompletteringslagen).

Det följer av artikel 23.1 b och c i EU-förordningen att värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut som är PEPP-sparinstitut eller PEPP-distributörer, när de distribuerar PEPP-produkter ska följa de nationella bestämmelser som bland annat genomför artikel 25.1 i Mifid 2-direktivet.⁵ Bestämmelsen i Mifid 2 har genomförts i svensk rätt genom 8 kap. 15 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och 4 kap. 3–6 §§ Finansinspektionens föreskrifter (2017:2) om värdepappersrörelse (värdepappersföreskrifterna). Föreskrifterna innehåller krav på vilken kunskap och kompetens de fysiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning för ett värdepappersinstituts räkning ska ha. Hänvisningarna i artikel 23.1 b

---

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU.

och c i EU-förordningen gör alltså att de uppräknade företagen ska följa bestämmelser i värdepappersföreskrifterna om kunskap och kompetens vid rådgivning om PEPP-produkter. Motsvarande gäller dock inte för PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är försäkringsföretag eller försäkringsförmedlare.

I lagrådsremissen görs bedömningen att det ur ett konsumentskyddsperspektiv är viktigt att samma krav på kunskap och kompetens gäller för de olika typerna av företag.⁶ Finansinspektionen delar denna uppfattning och föreslår att samma krav ska ställas på fysiska personer som tillhandahåller rådgivning, oavsett för vilken aktörs räkning detta görs. Förslagen om krav på kunskap och kompetens behandlas i avsnitt 2.2 nedan.

1.1.2 EU-gemensam tillsynsrapportering

Ett PEPP-sparinstitut ska enligt artikel 40.1 i EU-förordningen, utöver den information som företaget ska lämna enligt relevant sektorslagstiftning, lämna den information som är nödvändig för tillsynen enligt förordningen till sin behöriga myndighet. Informationen ska i tillämpliga fall omfatta de uppgifter som myndigheten behöver för att kunna bedöma institutets bolagsstyrningssystem, den verksamhet det bedriver, de värderingsprinciper som det tillämpar i solvenssammanhang, samt dess riskexponering, riskhanteringssystem, kapitalstruktur, kapitalbehov och kapitalförvaltning. Informationen ska även lämnas för att de behöriga myndigheterna ska kunna fatta lämpliga beslut i sitt tillsynsarbete.

Utöver de befogenheter som den behöriga myndigheten har enligt nationell rätt ska den också ha befogenhet att fastställa art, omfattning och format som avser den information som anges i artikel 40.1 och som myndigheten kräver att ett PEPP-sparinstitut ska lämna vid i förväg fastställda tidpunkter, när en i förväg fastställd händelse inträffat eller vid en förfrågan om ett PEPP-sparinstituts situation (artikel 40.2 a).

Av det föreslagna bemyndigandet i 8 kap. 5 § kompletteringslagen framgår att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om information som ett PEPP-sparinstitut ska lämna enligt artikel 40.1 i EU-förordningen. Av lagrådsremissen⁷ framgår att bemyndigandet innebär en möjlighet att meddela föreskrifter om arten, omfattningen

---

⁶ Lagrådsremissen s. 100.

⁷ Lagrådsremissen s. 145.

och formatet för den information som anges i artikel 40.1 (jfr artikel 40.2 a i förordningen).

Kommissionen har i en delegerad förordning⁸ (den delegerade förordningen) förtydligat vilken ytterligare information som ska lämnas enligt artikel 40.1–40.5 i EU-förordningen. Kommissionen har också i en genomförandeförordning⁹ (genomförandeförordningen) fastställt tekniska genomförandestandarder om formatet för tillsynsrapporteringen till behöriga myndigheter.

Vidare har Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) tagit fram riktlinjer för tillsynsrapportering.¹⁰ Riktlinjerna riktar sig till behöriga myndigheter och PEPP-sparinstitut och syftar till att säkerställa en gemensam, enhetlig och konsekvent tillämpning av artikel 40.2 a i EU-förordningen. Av artikel 16.3 i Eiopa-förordningen¹¹ framgår att finansinstitut med alla tillgängliga medel ska söka följa riktlinjer från Eiopa. Finansinspektionen bedömer dock att det för att ytterligare säkerställa en enhetlig rapportering från PEPP-sparinstituten finns skäl att meddela bindande föreskrifter som konkretiserar delar av det som regleras i Eiopas riktlinjer om tillsynsrapportering. Inspektionen föreslår därför föreskrifter om omfattningen av den kvalitativa rapporteringen, tidsfrister, intervaller för rapporteringen samt hur informationen ska lämnas in.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Försäkringsföretag, värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut kommer att kunna utveckla och distribuera PEPP-produkter. Dessutom kommer försäkringsförmedlare att kunna distribuera PEPP-produkter. Alla dessa företag omfattas redan av sektorsspecifik rörelse-

---

⁸ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/896 av den 24 februari 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 vad gäller ytterligare information som ska lämnas i syfte att uppnå konvergens i tillsynsrapporteringen.

⁹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/897 av den 4 mars 2021 om fastställande av tekniska genomförandestandarder för tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 med avseende på formatet för tillsynsrapportering till behöriga myndigheter och samarbete och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter och med Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

¹⁰ Riktlinjer för tillsynsrapportering om PEPP-produkten, Eiopa-21/260, 2021-03-31.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

reglering med bland annat krav på kunskap och kompetens vid investeringsrådgivning eller försäkringsdistribution samt av regler om tillsynsrapportering.¹²

Genom EU-förordningen införs en ny europeisk sparprodukt för långsiktigt sparande. Det finns således inte någon befintlig lagstiftning som uttryckligen reglerar vad som ska gälla för denna produkt. I PEPP-regleringen finns bland annat särskilda regler om krav på kunskap och kompetens för den som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter och regler om tillsynsrapportering (se avsnitten 1.1.1 och 1.1.2). Det är i dessa delar som Finansinspektionen nu föreslår kompletterande föreskrifter.

1.3 Regleringsalternativ

1.3.1 Kunskap och kompetens

EU-förordningen innehåller relativt detaljerade regler om den rådgivning som företagen ska tillhandahålla en potentiell kund (PEPP-sparare eller sparare) innan ett PEPP-avtal ingås (artiklarna 34.1–34.5). Det framgår bland annat att företagen med utgångspunkt i de uppgifter som har begärts från den presumtiva spararen ska specificera hans eller hennes pensionsrelaterade krav och behov, samt ge en objektiv och begriplig information om produkten så att personen kan fatta ett välgrundat beslut (jfr artikel 34.1 i EU-förordningen). Det är av stor vikt att de fysiska personer som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter (rådgivare) har den kunskap och kompetens som krävs för att uppfylla skyldigheterna enligt förordningen. Om någon reglering inte kommer till stånd blir det svårare för FI att utöva tillsyn över den rådgivning som företagen tillhandahåller PEPP-spararna vilket kan försämra konsumentskyddet. Inspektionen anser att det inte finns något alternativ till bindande föreskrifter om kunskap och kompetens hos rådgivarna för att säkerställa att kraven på rådgivning i EU-förordningen uppfylls.

1.3.2 EU-gemensam tillsynsrapportering

Som nämns i avsnitt 1.1.2 har Eiopa tagit fram riktlinjer för tillsynsrapportering om PEPP-produkten. Enligt Finansinspektionen är riktlinjer från Eiopa, i likhet med riktlinjer från övriga europeiska tillsynsmyndigheter på finansmarknadsområdet (Esor), som riktar sig till behöriga myndigheter

---

¹² Se t.ex. Finansinspektionens föreskrifter (2018:10) om försäkringsdistribution och värdepappersföreskrifterna.

eller finansmarknadens aktörer, att jämställa med svenska allmänna råd.¹³ Detta beror på att artikel 16.3 i de olika Esa-förordningarna¹⁴ medför att behöriga myndigheter och finansmarknadsaktörer med alla tillgängliga medel ska söka följa Esornas riktlinjer. Förbudet mot dubbelreglering eller utfyllnad av regleringen gäller inte i fråga om riktlinjer. Under förutsättning att Finansinspektionen har ett bemyndigande att meddela föreskrifter finns det därför inget som hindrar att inspektionen omarbetar riktlinjerna till bindande föreskrifter.

Inspektionen anser att det finns ett behov att meddela föreskrifter som motsvarar delar av riktlinjerna för tillsynsrapportering om PEPP-produkten för att säkerställa en enhetlig och konsekvent tillsynsrapportering som möjliggör en effektiv tillsyn över PEPP-sparinstituten. Om någon reglering inte kommer till stånd kan det bli svårare för FI att säkerställa en effektiv tillsyn vilket kan få en negativ påverkan på konsumentskyddet. Det finns därför inte något alternativ till bindande föreskrifter.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Som nämns i avsnitt 1.1 föreslås i lagrådsremissen att Finansinspektionen ska utses till behörig myndighet. Inspektionen utgår därför från att den kommer att få de bemyndiganden som framgår av 1 kap. 10 §, och 8 kap. 5 § den föreslagna kompletteringslagen (se avsnitten 1.1.1 och 1.1.2). Finansinspektionens förslag till föreskrifter förutsätter att myndigheten får dessa bemyndiganden.

1.5 Ärendets beredning

En extern referensgrupp med representanter från Fondbolagens förening, Svenska bankföreningen, Svensk försäkring och Svenska försäkringsförmedlares förening fick möjlighet att lämna synpunkter på en översiktlig

---

¹³ Finansinspektionens promemoria Genomförande av de europeiska tillsynsmyndigheternas riktlinjer och rekommendationer, diarienummer 12-12289, daterad den 8 februari 2013.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG.

redogörelse för de planerade föreskrifterna vid ett möte som hölls i januari 2022.

2 Motivering och överväganden

2.1 Tillämpningsområde och definitioner

De föreslagna föreskrifterna ska gälla för PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer. Föreskrifterna innehåller bestämmelser med mer detaljerade krav på dels kunskap och kompetens hos den som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter, dels sparinstitutets tillsynsrapportering. Föreskrifterna kompletterar EU-förordningen, den föreslagna kompletteringslagen, kommissionens delegerade förordning och genomförandeförordningen (1 kap. 1 och 2 §§).

Termer och uttryck i de föreslagna föreskrifterna har samma betydelse som i EU-förordningen och den föreslagna kompletteringslagen (1 kap. 3 §).

2.2 Krav på kunskap och kompetens vid rådgivning

Det är viktigt att presumtiva PEPP-sparare får den information som krävs för att de ska kunna fatta välgrundade beslut om sitt sparande. Ur ett konsumentskyddsperspektiv är det därför av stor vikt att den som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter har tillräcklig kunskap och kompetens för att uppfylla kraven enligt förordningen. Det är företagen som ska säkerställa att rådgivarna uppfyller de krav som anges i föreskrifterna (jfr artikel 34.6 i EU-förordningen).

Som nämns i avsnitt 1.1.1 följer det direkt av EU-förordningen att PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut ska följa bestämmelserna om kunskap och kompetens som anges i 4 kap. 3–6 §§ värdepappersföreskrifterna vid rådgivning om PEPP-produkter (se artikel 23.1 b och c i förordningen). Finansinspektionen föreslår, för tydlighetens skull, att det ska föras in en upplysningsbestämmelse om detta i de föreslagna föreskrifterna (2 kap. 1 § första stycket).

PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är försäkringsföretag eller försäkringsförmedlare ska dock inte tillämpa värdepappersföreskrifterna.

Artikel 23 i förordningen innehåller inte heller någon hänvisning till de kunskaps- och kompetenskrav som gäller för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare vid försäkringsdistribution (jfr artikel 23.1 a i EU-förordningen). Försäkringsföretag och försäkringsförmedlare omfattas av de kunskaps- och kompetenskrav som finns i 4 kap. Finansinspektionens föreskrifter (2018:10) om försäkringsdistribution (försäkringsdistributionsföreskrifterna) vid distribution av försäkringar. Finansinspektionen har övervägt om det är lämpligt att föreskriva att de kraven ska gälla även för rådgivning om PEPP-produkter som dessa företag tillhandahåller. Bestämmelserna i 4 kap. försäkringsdistributionsföreskrifterna liknar i flera avseenden reglerna om kunskap och kompetens i värdepappersföreskrifterna. Det finns dock vissa skillnader i både innehåll och detaljnivå. En sådan reglering skulle därför innebära att olika krav på kunskap och kompetens ställs beroende på vilken typ av företag som tillhandahåller rådgivningen om PEPP-produkten.

Finansinspektionen anser att det är viktigt att samma krav på kunskap och kompetens vid rådgivning gäller för samtliga företag, för att skapa ett enhetligt konsumentskydd och konkurrensneutralitet mellan de olika instituten och distributörerna. Inspektionen har därför övervägt om det är lämpligt att föreskriva att kunskaps- och kompetenskraven i 4 kap. 3–6 §§ värdepappersföreskrifterna ska gälla även för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare och har gjort följande bedömning.

Kraven på rådgivning om PEPP-produkter motsvarar i flera avseenden informations- och uppförandekraven i lagen om värdepappersmarknaden och lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution (se 9 kap. lagen om värdepappersmarknaden och 5 kap. lagen om försäkringsdistribution). Enligt alla tre regelverken ska företagen i samband med rådgivningen exempelvis inhämta uppgifter om en presumtiv kunds krav och behov för att kunna rekommendera en produkt som är lämplig för kunden samt ge objektiv och tydlig information om de produkter som erbjuds.¹⁵ Enligt EU-förordningen och lagen om värdepappersmarknaden ska företagen också inhämta uppgifter om den presumtiva kundens investeringsmål och ekonomiska situation för att kunna rekommendera produkter som är förenliga med kundens risktolerans och förmåga att klara av förluster (se

---

¹⁵ Se artikel 34.1 och 34.4 i PEPP-förordningen, 9 kap. 14 och 23 §§ lagen om värdepappersmarknaden och 5 kap. 11 § lagen om försäkringsdistribution.

artikel 34.4 i EU-förordningen och 9 kap. 23 § lagen om värdepappersmarknaden).

Det krävs att rådgivarna har relevant kunskap och kompetens för att de ska kunna analysera uppgifter som de tar in från en presumtiv kund, och därefter rekommendera kunden en lämplig produkt. Det bör krävas likvärdig kunskap och kompetens oavsett om rådgivningen avser finansiella instrument eller PEPP-produkter. Finansinspektionen anser att de krav på kunskap och kompetens som finns i 4 kap. 3–6 §§ värdepappersföreskrifterna till stor del tillgodoser behovet av kunskap och kompetens hos fysiska personer som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter. Dessa regler bör därför även gälla för PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är försäkringsföretag och försäkringsförmedlare. Det skulle också innebära att samma regler gäller för alla typer av PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer. Det skapar i sin tur ett enhetligt konsumentskydd och en konkurrensneutralitet mellan de olika instituten och distributörerna.

Det finns dock skäl att komplettera dessa föreskrifter med ytterligare krav på kunskap och kompetens med anledning av de specifika kraven på rådgivning i artikel 34 i EU-förordningen. Detta utvecklas i avsnitt 2.2.1.

2.2.1 Föreskrifter om vilken kunskap och kompetens rådgivaren ska ha

Artikel 34 i EU-förordningen ställer ett antal specifika krav på den rådgivning som ett företag lämnar till en presumtiv PEPP-sparare innan det ingår ett avtal med spararen. Företaget ska bland annat lämna objektiv information om PEPP-produkten på ett begripligt sätt så att spararen kan fatta ett välgrundat beslut. Varje PEPP-avtal som företaget föreslår ska vara förenligt med spararens pensionsrelaterade krav och behov, med beaktande av hans eller hennes intjänade pensionsrättigheter (se artikel 34.1). Företaget ska även ge den presumtiva spararen en personlig rekommendation som förklarar varför en viss PEPP-produkt, inbegripet ett visst investeringsalternativ om så är tillämpligt, bäst motsvarar den personens krav och behov (artikel 34.2).

Finansinspektionen har i avsnitt 2.2 bedömt att 4 kap. 3–6 §§ värdepappersföreskrifterna bör tillämpas på alla typer av PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer för att kraven på kunskap och kompetens hos rådgivarna ska bli enhetlig och konkurrensneutral. Det som föreskrivs om rådgivning om

finansiella instrument i de nämnda bestämmelserna i värdepappersföreskrifterna bör således gälla också i fråga om rådgivning om PEPP-produkter.

I 4 kap. 3 § värdepappersföreskrifterna finns en uppräkningskrav. Kraven har tagits fram med utgångspunkt i lagen om värdepappersmarknaden och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (Esma) riktlinjer¹⁶ och är således inte anpassade till vad som krävs vid rådgivning om PEPP-produkter.¹⁷ Finansinspektionen bedömer dock att den kunskap som bör krävas av personer som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter till stor del säkerställs genom kraven i 4 kap. 3 § värdepappersföreskrifterna. Ingen del av bestämmelsen bedöms onödigt betungande för de PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är försäkringsföretag och försäkringsförmedlare. Försäkringsföretag och försäkringsförmedlare omfattas också, som nämnts ovan, av liknande krav vid försäkringsdistribution, se 4 kap. försäkringsdistributionsföreskrifterna. Som framgått ovan finns det skäl att låta bestämmelsen i värdepappersföreskrifterna bli tillämplig i sin helhet för dessa företag. Kraven på rådgivning i EU-förordningen gäller för samtliga företag oavsett storlek och komplexitet. Finansinspektionen ser därför inte skäl att i föreskrifterna om PEPP-produkten ställa lägre krav på mindre företag.

Av inledningen till 4 kap. 3 § första stycket värdepappersföreskrifterna framgår att bestämmelsen riktar sig till personer som lämnar investeringsrådgivning eller information om finansiella instrument, investeringstjänster och sidotjänster. När ett PEPP-sparinstitut eller en PEPP-distributör tillämpar bestämmelserna bör dock det som anges om investeringsrådgivning avse rådgivning om PEPP-produkter och det som anges om finansiella instrument avse PEPP-produkter, med undantag för vad som anges om finansiella instrument i 4 kap. 3 § första stycket 6 och 7.

Det framgår av 4 kap. 3 § första stycket 1 värdepappersföreskrifterna att rådgivaren ska ha kunskap och kompetens om de lagar och regler som gäller för verksamheten. PEPP-regleringen innefattar, förutom rent finansiella regler, bland annat successionsrättsliga regler om förfogande av PEPP-produkten och regler om förhållandet till PEPP-spararens borgenärer. Rådgivaren behöver ha relevant kunskap om samtliga regler som kan ha

---

¹⁶ Riktlinjer för bedömning av kunskap och kompetens, 22/03/2016, ESMA/2015/1886 SV.

¹⁷ Beslutspromemorian Nya värdepappersföreskrifter med anledning av Mifid 2 och Mifir, FI Dnr 15-1725.

betydelse för att den presumtiva spararen ska kunna fatta ett välgrundat beslut om sitt sparande.

Av andra punkten framgår att rådgivaren ska ha kunskap och kompetens om de *finansiella instrument* som institutet tillhandahåller. Vid rådgivning om PEPP-produkter innebär bestämmelsen att rådgivaren ska ha kunskap och kompetens om de *PEPP-produkter* som institutet tillhandahåller (se 2 kap. 1 § tredje stycket de föreslagna föreskrifterna). Bestämmelsen innebär att rådgivarna ska ha kunskap om villkoren för de produkter som rådgivningen avser.

Rådgivare behöver också ha kunskap om intressekonflikter och risker som är förknippade med de olika PEPP-produkter som rådgivningen avser (tredje punkten), eventuella kostnader och avgifter som är förknippade med produkterna (fjärde punkten) samt de skatteeffekter som uppstår på grund av investeringen (femte punkten).

Av sjätte punkten framgår att rådgivaren ska ha kunskap och kompetens om sparande och placeringar i finansiella instrument, inbegripet historisk och förväntad avkastning, förhållandet mellan avkastning och risk, värderingsprinciper och portföljteori.

Av sjunde punkten framgår att rådgivaren också ska ha kunskap och kompetens om hur de finansiella marknaderna och enskilda finansiella instrument fungerar och hur nationella, regionala och globala händelser inverkar på de finansiella marknaderna och enskilda finansiella instrument.

PEPP-sparinstitut får erbjuda en sparare upp till sex investeringsalternativ (se artikel 42.1 i EU-förordningen). Investeringsalternativen kan innebära olika grader av risktagande för spararen. Kunskap och kompetens om olika finansiella instrument och de finansiella marknaderna enligt sjätte och sjunde punkterna är enligt Finansinspektionen därför nödvändigt även vid rådgivning om PEPP-produkter för att rådgivaren ska kunna bedöma om något av de investeringsalternativ som erbjuds motsvarar PEPP-spararens pensionsrelaterade krav, behov och förmåga att bära förluster.

Av åttonde punkten framgår att rådgivaren ska ha kunskap och kompetens om institutets interna riktlinjer, rutiner och system. Denna punkt är relevant även vid rådgivning om PEPP-produkter.

Av 4 kap. 3 § andra stycket värdepappersföreskrifterna följer att den kunskap och kompetens som en person ska ha, ska vara relevant i förhållande till personens arbetsuppgifter. Det är alltså inte nödvändigt att en person har kunskap och kompetens om sådant som helt saknar betydelse för de arbetsuppgifter som han eller hon utför.

Krav på kunskap och kompetens om allmän pension, tjänstepension och produkter för långsiktigt sparande

Innan ett PEPP-sparinstitut eller en PEPP-distributör ingår ett PEPP-avtal ska företaget genom de uppgifter som det fått från den presumtiva PEPP-spararen

- specificera hans eller hennes pensionsrelaterade krav och behov, inbegripet det möjliga behovet att förvärva en produkt som erbjuder annuiteter, och
- ge den presumtiva spararen objektiv information om PEPP-produkten på ett begripligt sätt så att han eller hon kan fatta ett välgrundat beslut (jfr artikel 34.1 i EU-förordningen).

Av samma artikel framgår vidare att varje PEPP-avtal som föreslås ska vara förenligt med PEPP-spararens pensionsrelaterade krav och behov, med beaktande av hans eller hennes intjänade pensionsrättigheter. För att företagen ska kunna uppfylla bland annat de uppräknade kraven anser Finansinspektionen att rådgivarna måste ha kunskap och kompetens om de pensionsrätter som ingår i den allmänna (statliga) pensionen och hur det allmänna pensionssystemet fungerar. Rådgivarna måste också ha tillräckliga kunskaper om olika tjänstepensionslösningar för att utifrån den presumtiva spararens befintliga pensionslösning kunna analysera om han eller hon behöver ytterligare sparande. De bör också ha kunskap och kompetens om vilka produkter för långsiktigt sparande som finns på marknaden, till exempel investeringssparkonton och kapitalförsäkringar, eftersom sådana produkter utgör ett komplement till den allmänna pensionen och tjänstepensionen.

Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse om att PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer ska se till att en fysisk person som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter för institutets eller distributörens räkning, har tillräcklig och relevant kunskap och kompetens om allmän pension, tjänstepension och produkter för långsiktigt sparande (se 2 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna). Med tillräcklig och relevant menas att kunskapen

ska vara på en nivå som är lämplig och relevant i förhållande till verksamheten och de PEPP-produkter som rådgivningen avser (jfr 4 kap. 3 § andra stycket värdepappersföreskrifterna).

2.2.2 Föreskrifter om hur kompetensen kan uppnås

Ett PEPP-sparinstitut eller en PEPP-distributör ska säkerställa att en person som för institutets eller distributörens räkning tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter uppfyller kraven på kompetens enligt 4 kap. 3 § värdepappersföreskrifterna. Personen kan göra det antingen genom tidigare utfört arbete, eller genom att utföra sina arbetsuppgifter under övervakning av en annan person som uppfyller kraven enligt 3 § och som tar fullt ansvar för tjänsternas utförande under en period som motsvarar minst sex månaders heltidsarbete (jfr 4 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna).

För att rådgivaren ska anses ha förvärvat den kompetens som krävs genom tidigare arbete måste personen ha arbetat med rådgivning om PEPP-produkter eller med liknande arbetsuppgifter hos ett finansiellt institut. Exempel på liknande arbetsuppgifter kan vara distribution av livförsäkringar med sparmoment eller försäkringsbaserade investeringsprodukter eller rådgivning om finansiella instrument. Kravet på kompetens kan också vara uppfyllt om personen under minst sex månader har arbetat heltid med de aktuella arbetsuppgifterna under övervakning av en annan person med den kompetens som krävs och som ansvarar för att arbetet utförs på ett korrekt sätt.

Finansinspektionen anser att det är lämpligt att samma krav gäller för att personen ska anses ha uppnått kompetens om allmän pension, tjänstepension och produkter för långsiktigt sparande (se 2 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna).

2.2.3 Krav på kunskapstest och uppföljning

I 4 kap. 4 och 5 §§ värdepappersföreskrifterna finns det krav på kunskapstest och uppföljning. Dessa gäller, likt övriga bestämmelser i 4 kap., för sådana PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut (se artikel 23 i EU-förordningen).

Finansinspektionen anser att PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer genom kunskapstest och uppföljning enligt 4 kap. 4 och 5 §§ värdepappersföreskrifterna på ett effektivt sätt kan säkerställa att en person uppfyller

kunskapskraven och upprätthåller sin kunskapsnivå. Företagen kan även enkelt redovisa för inspektionen att personen har de kunskaper som krävs genom att visa resultatet från ett kunskapstest (jfr artikel 34.6 i EU-förordningen).

I värdepappersföreskrifterna framgår att kunskapstesterna antingen ska tillhandahållas av en fristående person eller ha godkänts av en oberoende granskare (4 kap. 4 §). Inspektionen konstaterar att det inte ställs något motsvarande krav i försäkringsdistributionsföreskrifterna som gäller för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare (se 4 kap. 8 § nämnda föreskrifter). Inspektionen anser dock, som nämnts ovan, att samma krav ska ställas på samtliga PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer för att skapa konkurrensneutralitet och ett enhetligt konsumentskydd.

Finansinspektionen föreslår därför att även bestämmelserna om kunskapstest och uppföljning i 4 kap. 4 och 5 §§ värdepappersföreskrifterna ska gälla för PEPP-sparinstitut och PEPP-distributörer som är försäkringsföretag och försäkringsförmedlare.

Kunskapstestet och uppföljningen bör även omfatta kraven på kunskap om allmän pension, tjänstepension och produkter för långsiktigt sparande (se 2 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna). Kraven på kunskapstest och uppföljning i 4 kap. 4 och 5 §§ värdepappersföreskrifterna föreslås därför gälla även för dessa kunskapskrav och omfatta samtliga företag.

2.3 EU-gemensam tillsynsrapportering

I artikel 40 i EU-förordningen finns bestämmelser om PEPP-sparinstitutens tillsynsrapportering till de behöriga myndigheterna (tillsynsmyndigheterna). Informationen ska omfatta kvantitativa eller kvalitativa inslag eller en lämplig kombination av sådana (artikel 40.3). Dessa regler kompletteras av regler om rapportering av kvalitativ och kvantitativ tillsynsinformation i artikel 1 i den delegerade förordningen och i artiklarna 1–4 i genomförandeförordningen.

Eiopas riktlinjer om tillsynsrapportering om PEPP-produkten innehåller också regler om vad som bör ingå i den kvalitativa tillsynsinformationen (av Eiopa kallad tillsynsrapporten för PEPP-produkten) och om vid vilka tidpunkter och med vilka intervall som rapporteringen bör göras till tillsynsmyndigheterna. Finansinspektionen anser, som nämns i avsnitt 1.1.2, att det finns behov av att omarbeta vissa av riktlinjerna till föreskrifter för att

säkerställa en enhetlig och konsekvent tillsynsrapportering som möjliggör en effektiv tillsyn över PEPP-sparinstituten och för att kunna lämna över informationen till Eiopa inom den angivna tiden (se riktlinje 2.3).

Den kvantitativa informationen ska lämnas årligen till tillsynsmyndigheten (se artikel 3 i genomförandeförordningen). Enligt Eiopas riktlinjer bör tillsynsmyndigheterna säkerställa att den informationen lämnas i enlighet med de enskilda PEPP-sparinstitutens särregler för årlig rapportering, dock senast 16 veckor efter utgången av det enskilda PEPP-sparinstitutets räkenskapsår (riktlinje 2.1).

Enligt riktlinje 1.2 bör tillsynsmyndigheterna säkerställa att PEPP-sparinstituten lämnar in tillsynsrapporten om PEPP-produkten till tillsynsmyndigheten minst vart tredje år från och med dagen för registrering av PEPP-produkten samt när verksamheten genomgår omfattande förändringar eller om PEPP-produkten ändras. Den första tillsynsrapporten bör dock, enligt riktlinjerna, lämnas i slutet av registreringsåret. Tillsynsmyndigheterna bör säkerställa att rapporten lämnas senast 18 veckor efter utgången av räkenskapsåret (riktlinje 2.2).

Finansinspektionen föreslår att de tidpunkter och intervall som anges i Eiopas riktlinjer ska fastställas i föreskrifter. Det innebär att PEPP-sparinstituten till Finansinspektionen ska

- rapportera den kvantitativa informationen senast 16 veckor efter utgången av varje räkenskapsår och
- lämna tillsynsrapporten om PEPP-produkten vart tredje år, senast 18 veckor efter räkenskapsårets utgång.

Den första tillsynsrapporten ska dock lämnas senast 18 veckor efter utgången av det räkenskapsår då PEPP-produkten registrerades (registreringsåret). Utöver detta bör, i enlighet med Eiopas riktlinjer, en ny tillsynsrapport om PEPP-produkten lämnas snarast efter att verksamheten genomgått omfattande förändringar eller om PEPP-produkten ändras.

Som nämns ovan framgår det av Eiopas riktlinje 2.1 att tillsynsmyndigheterna bör säkerställa att den kvantitativa informationen lämnas i enlighet med de enskilda PEPP-sparinstitutens särregler för årlig rapportering, dock senast 16 veckor efter utgången av sparinstitutets räkenskapsår. Finans-

inspektionen föreslår att endast tidsgränsen på 16 veckor tas in i föreskrifterna. En reglering som innebär att den kvantitativa informationen om PEPP-produkten ska lämnas vid olika tidpunkter beroende på vilken typ av PEPP-sparinstitut som tillhandahåller produkten riskerar att bli onödigt krånglig. Sparinstituten kan dock välja att lämna informationen vid ett tidigare tillfälle än 16 veckor efter utgången av räkenskapsåret, till exempel i samband med att de lämnar andra uppgifter till Finansinspektionen.

Särskilt om den kvalitativa information som PEPP-sparinstituten ska lämna

I Eiopas riktlinjer kallas den kvalitativa information som PEPP-sparinstituten ska lämna för tillsynsrapporten om PEPP-produkten. I riktlinjerna 3–7 anges vilka uppgifter en sådan rapport bör innehålla. Som framgår ovan är PEPP-sparinstituten skyldiga att med alla tillgängliga medel söka följa dessa riktlinjer. Finansinspektionen, som anser att riktlinjerna i denna del är tillräckligt tydliga och utförliga, bedömer att det inte finns skäl att meddela föreskrifter på området.

Som nämnts ovan framgår det av riktlinje 1.2 att tillsynsrapporten om PEPP-produkten bör lämnas in *minst* vart tredje år. Enligt artikel 1 i kommissionens delegerade förordning ska PEPP-sparinstitut bland annat lämna en sammanfattning av relevanta risker som rör eller har samband med tillhandahållandet av PEPP-produkten och hur sparinstitutet planerar att hantera dessa risker. Finansinspektionen anser att det är nödvändigt att sparinstituten rapporterar en viss kvalitativ information även under de år då de inte måste lämna en fullständig tillsynsrapport om PEPP-produkten för att inspektionen ska kunna bedriva en effektiv tillsyn. Därför föreslås att det ska föras in en bestämmelse om att PEPP-sparinstituten ska ge in en sådan sammanfattning som anges i artikel 1 i kommissionens delegerade förordning senast 18 veckor efter utgången av de räkenskapsår då en fullständig tillsynsrapport inte ska lämnas.

De uppgifter som enligt Finansinspektionens förslag ska lämnas i sammanfattningen ska företagen lämna första gången i tillsynsrapporten om PEPP-produkten efter utgången av det första verksamhetsåret. Uppgifterna i den årliga sammanfattningen bör därefter till stor del kunna återanvändas från år till år. Kravet på en sammanfattning bör därför inte bli särskilt betungande för bolagen. Rapporteringskraven i EU-förordningen gäller för samtliga företag oavsett storlek och komplexitet. Finansinspektionen ser därför inte heller skäl att i föreskrifterna om PEPP-produkten ställa lägre krav på mindre företag.

Korrigerad information till Finansinspektionen

Finansinspektionen föreslår att ett PEPP-sparinstitut snarast ska lämna korrigerad information om den information som företaget har lämnat i sin tillsynsrapportering innehåller väsentliga fel, eller om det vid en bolags- eller föreningsstämma fattas beslut som innebär att den information som har lämnats i tillsynsrapporteringen är missvisande.

Informationen lämnas genom Finansinspektionens rapporteringsverktyg

Finansinspektionen föreslår att uppgifterna ska lämnas via de rapporteringsverktyg som nås på Finansinspektionens webbplats för periodisk rapportering. Information om rapporteringsverktygen finns för närvarande att tillgå på webbadressen <https://www.fi.se/rapportera/rapporteringsportalen>.

2.4 Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja

I lagrådsremissen föreslås att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få ett antal bemyndiganden att meddela föreskrifter, utöver de bemyndiganden som framgår ovan. Eftersom Finansinspektionen föreslås bli behörig myndighet utgår inspektionen från att den kommer att få dessa bemyndiganden.

Bland annat föreslås i lagrådsremissen ett bemyndigande att meddela föreskrifter om att PEPP-sparinstitut ska förse PEPP-sparare med ytterligare prognoser för pensionsförmåner och om innehållet i sådana prognoser (se 2 kap. 5 § 1 den föreslagna kompletteringslagen). Av artikel 36.1 d i EU-förordningen framgår att PEPP-pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om prognoser för pensionsförmåner grundade på den tidigaste dag som utbetalningsfasen kan inledas. Om prognosen för pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier ska den informationen också innehålla ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av PEPP-avtalets särskilda karaktär. Kommissionen har också i en delegerad förordning¹⁸ fastställt tekniska tillsynsstandarder som specificerar reglerna för att fastställa de antaganden om prognoser för pensionsförmåner som

---

¹⁸ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/473 av den 18 december 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 vad gäller tekniska tillsynsstandarder som specificerar kraven för faktablad, för kostnader och avgifter som ingår i kostnadstaket och för riskreduceringstekniker för den paneuropeiska privata pensionsprodukten.

avses artikel 36.1 d (se bilaga 3, del 2). Prognoser för framtida pensionsinkomst är viktiga för att konsumenterna ska förstå PEPP-produkten och dess lämplighet i förhållande till de individuella pensionsmålen. Finansinspektionen bedömer dock att den EU-rättsliga regleringen av de prognoser som ska lämnas är tydlig och att det för närvarande inte behöver regleras i föreskrifter att ytterligare prognoser ska tas fram och om innehållet i dessa. Om det i framtiden finns PEPP-sparinstitut på marknaden kan det dock finnas skäl att se över behovet av ytterligare prognoser. Finansinspektionen kan därför komma att utnyttja bemyndigandet vid en senare tidpunkt.

I lagrådsremissen föreslås också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket språk ett PEPP-faktablad enligt artikel 26 i EU-förordningen ska upprättas (se 2 kap. 5 § 2 den föreslagna kompletteringslagen). Enligt EU-förordningen ska ett PEPP-faktablad vara formulerat på något av de officiella språk som används i den del av medlemsstaten där PEPP-produkten distribueras, eller på ett annat språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten, eller översätts till något av dessa språk om det har formulerats på ett annat språk (artikel 27.1 första stycket). I Sverige är svenska huvudspråk. Svenska är därmed samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden (4 och 5 §§ språklagen [2009:600]). Ett PEPP-faktablad ska således upprättats på svenska, om inte Finansinspektionen godtar något annat språk. Inspektionen ser för närvarande inte något behov av att föreskriva att PEPP-faktabladet ska få upprättas på något annat språk än svenska och väljer därför för närvarande att inte utnyttja bemyndigandet.

Slutligen föreslås i lagrådsremissen ett bemyndigande att meddela föreskrifter om produktioningripanden enligt artikel 63 i EU-förordningen (se 8 kap. 5 § 1 den föreslagna kompletteringslagen). Enligt artikeln ska behöriga myndigheter få förbjuda eller begränsa marknadsföringen eller distributionen av en PEPP-produkt i eller från sin medlemsstat om ett antal villkor är uppfyllda. Detta bemyndigande kan bli aktuellt att utnyttja först när det finns PEPP-produkter på marknaden. Finansinspektionen kan således komma att utnyttja bemyndigandet längre fram om det uppstår ett behov av att göra ett produktioningripande.

2.5 Följdändringar i andra föreskrifter

Utöver de föreslagna föreskrifterna om en paneuropeisk privat pensionsprodukt, föreslår Finansinspektionen följdändringar i följande föreskrifter:

- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder
- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder
- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:14) om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse
- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse
- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:10) om försäkringsdistribution

Ändringarna består av hänvisningar till de nya föreskrifterna och innebär ingen ändring i sak.

2.6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

EU-förordningen ska tillämpas efter den 22 mars 2022. I lagrådsremissen föreslås att kompletteringslagen ska träda i kraft den 1 januari 2023. Det är viktigt att Finansinspektionens föreskrifter om PEPP-produkten träder i kraft så snart som möjligt eftersom föreskrifterna utgör en del av den samlade PEPP-regleringen. Föreskrifterna kan dock inte träda i kraft innan inspektionen har fått bemyndiganden att meddela föreskrifter.

Finansinspektionen utgår från att inspektionen, när kompletteringslagen träder i kraft, kommer att ha fått bemyndiganden att meddela de föreslagna föreskrifterna och föreslår därför att föreskrifterna ska träda i kraft samtidigt som lagen, det vill säga den 1 januari 2023.

Genom EU-förordningen införs en ny sparform, sparande i en PEPP-produkt. Det finns således inte några tidigare föreskrifter för denna typ av sparande att förhålla sig till. Det finns inte heller några övergångsbestämmelser i EU-förordningen eller i den föreslagna kompletteringslagen. Det finns därmed inte något behov av övergångsbestämmelser till de föreslagna föreskrifterna.

3 Förslagets konsekvenser

Som nämnts i avsnitt 1.3 finns det ett behov av att meddela föreskrifter om kunskap och kompetens vid rådgivning och om tillsynsrapportering och det finns inte något alternativ till bindande föreskrifter.

Det framgår av artikel 34.6 i EU-förordningen att medlemsstaterna ska offentliggöra de kriterier som använts för att bedöma kunskapen och kompetensen hos rådgivare. I artikel 40.2 a i förordningen anges att behöriga myndigheter ska ha befogenhet att fastställa art, omfattning och format av den information som ska rapporteras till dem. Finansinspektionen bedömer därför att förslagen överensstämmer med och inte går utöver Sveriges skyldigheter som medlemsstat i EU.

Finansinspektionens förslag till föreskrifter om tillämpningsområde och definitioner medför inte några direkta konsekvenser för samhället, konsumenterna, företagen eller Finansinspektionen.

Inte heller de upplysningsbestämmelser som tas in i andra föreskrifter medför några direkta konsekvenser.

Reglerna om kunskap och kompetens vid rådgivning om PEPP-produkter liknar de regler om detta som finns på närliggande områden. De företag som kommer att tillämpa de föreslagna föreskrifterna är som nämnts sannolikt sådana företag som redan tillämpar de befintliga reglerna om kunskap och kompetens. De föreslagna reglerna om EU-gemensam rapportering gäller tidpunkter, intervall och format för rapporteringen. Finansinspektionen bedömer att regleringen inte är av sådant slag att det krävs särskilda informationsinsatser som exempelvis informationsträffar eller utbildningar.

Konsekvenserna av inspektionens förslag till föreskrifter om kunskap och kompetens samt EU-gemensam tillsynsrapportering beskrivs nedan.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

3.1.1 Kunskap och kompetens

Genom de föreslagna föreskrifterna säkerställs att rådgivarna har tillräcklig kunskap och kompetens, så att presumtiva PEPP-sparare kan få den information de behöver för att kunna fatta välavvägda beslut om sitt

sparande. Reglerna förväntas därför bidra till både ett starkt konsumentskydd och ett högt förtroende för det finansiella systemet. Föreskrifterna bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för samhället och konsumenterna.

3.1.2 Tillsynsrapportering

Föreskrifterna om tillsynsrapportering möjliggör en effektiv tillsyn över PEPP-sparinstituten, vilket bidrar till ett starkt konsumentskydd och ett högt förtroende för det finansiella systemet. Förslaget bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för samhället och konsumenterna.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Försäkringsföretag med tillstånd för direkt livförsäkringsrörelse, kreditinstitut, värdepappersbolag som tillhandahåller portföljförvaltning, fondbolag och AIF-förvaltare kommer att kunna ansöka om registrering av en PEPP-produkt (se artikel 6.1 i EU-förordningen). Dessa företag får distribuera PEPP-produkter som de själva har utvecklat. De får också distribuera produkter de inte själva har utvecklat förutsatt att de följer den relevanta sektorslagstiftningen (se artikel 10.1).

Följande svenska företag har möjlighet ansöka om registrering av en PEPP-produkt.

- Försäkringsföretag med tillstånd för direkt livförsäkringsrörelse (cirka 30 till antalet)
- Kreditinstitut (cirka 120)
- Värdepappersbolag som tillhandahåller portföljförvaltning (cirka 100)
- Fondbolag (cirka 50)
- AIF-förvaltare (cirka 90)

Försäkringsförmedlare som är registrerade enligt försäkringsdistributionsdirektivet¹⁹ och värdepappersföretag som har auktoriserats enligt Mifid 2-direktivet för tillhandahållande av investeringsrådgivning, får distribuera PEPP-produkter som de inte själva har utvecklat (se artikel 10.2 i EU-förordningen). Det finns i dag cirka 60 svenska värdepappersbolag med

---

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution.

tillstånd för investeringsrådgivning och cirka 1 000 registrerade försäkringsförmedlare.

Föreskrifterna träffar endast de institut som väljer att börja utveckla och tillhandahålla PEPP-produkter i Sverige. Efterfrågan kommer att styra i vilken omfattning finansiella företag kommer att vilja utveckla och distribuera, eller bara distribuera, PEPP-produkter. I Sverige finns redan ett förhållandevis gott utbud av sparprodukter, varav vissa lämpar sig för ett långsiktigt sparande. Ett PEPP-sparande förväntas inte heller ge några särskilda skattefördelar jämfört med de sparformer som redan finns på den svenska marknaden. Eiopa genomförde en webbenkät om PEPP-produkten under våren 2021. Syftet var att få information om hur många företag som avsåg att registrera en PEPP-produkt. Inget svenskt företag besvarade enkäten. De branschorganisationer som deltog på det externa referensgruppsmöte som Finansinspektionen ordnade bedömde att intresset för att börja tillhandahålla PEPP-produkter var relativt litet bland medlemmarna i respektive bransch. Endast ett begränsat antal företag bedöms således för närvarande vara intresserade av att tillhandahålla dessa produkter i Sverige. Inspektionen uppskattar nedan konsekvenserna av de föreslagna föreskrifterna för de eventuella företag som kommer att tillhandahålla PEPP-produkter.

3.2.2 Kostnader för företagen

Finansinspektionen har när den tagit fram kostnadsberäkningarna uppskattat hur mycket tid som bör gå åt för att uppfylla de bestämmelser som föreslås. Beräkningarna utgår från vissa antaganden. De företag som kan bli PEPP-sparinstitut eller PEPP-distributörer är av olika storlek och omfattar alltifrån storbanker till enskilda försäkringsförmedlare. Kostnaderna för att anpassa verksamheten till de föreslagna kraven är kopplade till företagets verksamhet, omfattning och komplexitet, och uppskattas därför endast översiktligt nedan. De faktiska kostnaderna kan därmed komma att skilja sig avsevärt från företag till företag.

Finansinspektionen utgår från instruktioner från Tillväxtverket om hur ekonomiska effekter som regler har för företag ska beräknas. Eftersom Statistiska Centralbyråns (SCB) statistik över löner omfattar relativt breda yrkesgrupper bedömer Finansinspektionen emellertid att en beräkning som baseras enbart på denna statistik kan bli missvisande. Inspektionen utgår därför från de beräkningar som gjordes i konsekvensanalyserna vid framtagandet av värdepappersföreskrifterna (se beslutspromemorian i FI

Dnr 15-1725) och försäkringsdistributionsföreskrifterna (se beslutspromemorian i FI Dnr 16-17599). Skälet till det är att den personal som kommer att utföra arbetet med att anpassa verksamheten till de nya reglerna väntas ha liknande kompetens och lönenivå som i de tidigare analyserna.

För att säkerställa att de tidigare använda uppgifterna fortfarande är aktuella utgår inspektionen från förändringen i SCB:s arbetskostnadsindex för privatanställda tjänstemän inom sektorn Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m. Beräkningarna i beslutspromemorian till försäkringsdistributionsföreskrifterna gjordes år 2018. Finansinspektionen har räknat ut att indexhöjningen från december 2018 till december 2021 är ca tio procent. Inspektionen utgår från denna siffra för att räkna upp de tidigare schablonberäkningarna.

Vid bedömningen av de kostnader som uppstår för företagen utgår Finansinspektionen från att en arbetstimme medför en genomsnittlig kostnad för egen personal på 1 400 kronor. För konsulter bedöms kostnaden vara något högre. Inspektionen uppskattar den genomsnittliga kostnaden för en konsults arbetstimme till 2 200 kronor.

3.2.2.1 Kunskap och kompetens

Värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut omfattas redan genom artikel 23 i EU-förordningen av bestämmelserna i 4 kap. 3–6 §§ värdepappersföreskrifterna. Konsekvenserna av att de bestämmelserna ska tillämpas även på de nämnda företagens PEPP-verksamhet beror alltså på artikel 23 och inte på de föreslagna föreskrifterna. Inspektionen behöver därför inte utreda konsekvenserna av att värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut ska tillämpa dessa bestämmelser.

Finansinspektionens konsekvensanalys fokuserar därmed till största delen på konsekvenserna för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare.

Finansinspektionens föreskrifter om kunskap och kompetens om allmän pension, tjänstepension och produkter för långsiktigt sparande i 2 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna samt de krav på bland annat kunskapstest och uppföljning som ska gälla med anledning av 2 kap. 2 §, medför dock konsekvenser för samtliga företag. För att kunna uppskatta vilka konsekvenser de specifika kraven innebär för värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare och kreditinstitut skulle inspektionen behöva separera

konsekvenserna i denna del från resterande krav på kunskap och kompetens. Det är dock svårt att på ett tillförlitligt sätt göra en sådan uppdelning.

Det kan antas att arbetet med att göra de anpassningar i verksamheten som krävs på grund av reglerna om kunskap och kompetens medför liknande konsekvenser för alla företag oavsett om reglerna följer av artikel 23 i EU-förordningen eller de föreslagna föreskrifterna. Finansinspektionen anser mot denna bakgrund att det inte finns skäl att göra en fördjupad analys av de individuella konsekvenserna av respektive kunskaps- och kompetenskrav.

De företag som kan komma att tillhandahålla PEPP-produkter är med största sannolikhet

- företag som sedan tidigare har tillhandahållit investeringsrådgivning eller bedrivit försäkringsdistribution och
- nystartade företag som har för avsikt att erbjuda PEPP-produkter vid sidan av sin investeringsrådgivning eller försäkringsdistribution.

De företagen omfattas redan i dag av föreskrifter om kunskap och kompetens. De kunskaps- och kompetenskrav som nu föreslås liknar de krav som gäller i nämnda föreskrifter. De föreslagna föreskrifterna bör därför inte medföra några direkta konsekvenser för företagens system för att säkerställa kunskap och kompetens hos sina medarbetare. Föreskrifterna kommer dock att medföra kostnader för att utbilda och kompetensutveckla rådgivarna, för att säkerställa att kraven i EU-förordningen kan uppfyllas. Föreskrifterna kommer också att medföra vissa kostnader för kunskapstest.

Företag som inte tidigare har tillhandahållit investeringsrådgivning eller bedrivit försäkringsdistribution kan visserligen börja distribuera PEPP-produkter, och för sådana företag är kraven på kunskap och kompetens helt nya. Kostnaden för företagen skulle därmed bli högre eftersom kraven i de föreslagna föreskrifterna innebär att de behöver inrätta nya system för att säkerställa kunskapen och kompetensen hos sina medarbetare. Det är dock, enligt Finansinspektionens uppfattning, mycket osannolikt att något företag som inte tidigare har tillhandahållit investeringsrådgivning eller bedrivit försäkringsdistribution kommer att börja distribuera PEPP-produkter. Det är vidare mycket osannolikt att ett nystartat företag ansöker om ett rörelse-tillstånd²⁰ för att enbart tillhandahålla PEPP-produkter. PEPP-produkter

---

²⁰ Tillstånd att bedriva försäkringsrörelse, försäkringsdistribution, värdepappersrörelse, fondverksamhet, bank- eller finansieringsrörelse eller att förvalta en alternativ investeringsfond.

förväntas snarare utgöra ett komplement till företagets försäkringsdistribution eller investeringsrådgivning. Finansinspektionen utgår därför i sin konsekvensanalys från att de företag som kommer att träffas av de föreslagna reglerna tidigare har omfattats av föreskrifter om kunskap och kompetens och att nystartade företag som har för avsikt att bedriva PEPP-verksamhet också kommer att bedriva försäkringsdistribution eller tillhandahålla investeringsrådgivning, eller båda delarna.

Föreskrifter om vilken kunskap och kompetens rådgivaren ska ha

För att företagen ska uppfylla EU-förordningens krav på rådgivning krävs att de personer som tillhandahåller rådgivningen har tillräcklig och relevant kunskap. Företagen måste se till att rådgivarna får den utbildning och kompetensutveckling som krävs för att de ska förvärva och upprätthålla denna kunskap. Utbildningen behöver anpassas till de anställdas bakgrund och tidigare erfarenheter. Alla rådgivare kommer dock att behöva utbildning om de specifika villkor som gäller för de produkter som erbjuds, kostnader och avgifter som är förknippade med de PEPP-produkter som rådgivningen avser, skatteeffekter av sparandet och de författningar som gäller för PEPP-verksamheten.

Företag som själva tillhandahåller utbildning till sina anställda behöver se över befintliga interna processer och rutiner samt ta fram utbildningsmaterial för att kunna tillhandahålla utbildning i den utsträckning som krävs. Arbetet kan antas ta cirka 80 timmar i anspråk och därmed ge upphov till engångskostnader om 112 000–176 000 kronor. Det kan antas ta cirka tio timmar i anspråk och ge upphov till löpande kostnader på 14 000–22 000 per år att tillhandahålla rådgivarna nödvändig kompetensutveckling.

Om företagen inte själva har förutsättningar att tillhandahålla rådgivarna utbildning i den omfattning som krävs kan utbildningarna eller delar av dem behöva genomföras externt, vilket sannolikt innebär ökade kostnader. Kostnaden för externa utbildningar är svår att uppskatta med tillräcklig tillförlitlighet eftersom de beror på omfattningen av utbildningen och hur många anställda som genomför utbildningen samtidigt.

Föreskrifter om hur kompetensen kan uppnås

De föreslagna föreskrifterna innebär att företagen ska se till att de fysiska personer som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter har tillräcklig och relevant praktisk erfarenhet. Dessa krav skiljer sig inte från de krav som

gäller enligt värdepappersföreskrifterna och försäkringsdistributionsföreskrifterna. Kraven bör därför inte föranleda några direkta konsekvenser för berörda företag.

Krav på kunskapstest och uppföljning

Befintliga föreskrifter om kunskap och kompetens vid investeringsrådgivning respektive försäkringsdistribution innehåller krav på årliga kunskapstest och uppföljning. Förslaget till föreskrifter om kunskapstest för de fysiska personer som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter bör därför inte innebära några direkta konsekvenser för företagens organisation. Förslaget innebär dock att befintliga kunskapstest behöver uppdateras eller att nya kunskapstest behöver tas fram för att uppfylla kraven i de föreslagna föreskrifterna och i EU-förordningen. Denna kostnad får slås ut på antalet personer som tillhandahåller rådgivningen och som därmed ska genomföra dessa tester.

I försäkringsdistributionsföreskrifterna finns inget krav på att kunskapstestet ska tillhandahållas av en person som är fristående från företaget eller att en oberoende granskare ska ha godkänt testet. För försäkringsföretag och försäkringsförmedlare innebär kravet i 4 kap. 4 § värdepappersföreskrifterna därför en skärpning i förhållande till motsvarande bestämmelse i 4 kap. 8 § försäkringsdistributionsföreskrifterna. Dessa företag behöver således se till att rådgivarna genomför kunskapstestet hos en fristående aktör eller se till att testet godkänns av en oberoende granskare. Det kan innebära vissa ökade kostnader för dessa företag.

Storleken på kostnaden för att genomföra ett kunskapstest hos en fristående aktör beror på hur många anställda som gör testet samtidigt. Den årliga merkostnaden för att genomföra kunskapstester kan därmed variera stort. Finansinspektionen uppskattar att kostnaden kan uppgå till mellan 400 kr och 1 400 kronor per deltagare.

Inga särskilda regler för små företag

Eftersom små företag har ett mindre antal anställda bör föreskrifterna om kunskap, erfarenhet samt kunskapstest och uppföljning innebära mindre kostnader för dem. Men å andra sidan kan dessa företag ha sämre möjligheter än större företag att generellt bära ökade kostnader. Större företag bör vidare, i större utsträckning än små företag, kunna slå ut kostnaden för utbildningsinsatser och kunskapstest på flera anställda och

därigenom sänka snittkostnaden per anställd. Mindre företag kan också i högre utsträckning än större företag behöva ta in konsulter för att anpassa verksamheten till de nya kraven. Kostnaden kan därmed hamna i det högre spannet för mindre företag.

Inspektionen har övervägt om det finns skäl att anpassa kraven på kunskap och kompetens utifrån verksamhetens art, storlek och komplexitet för att mindre företag ska få bättre förutsättningar att konkurrera med de större företagen. Eftersom reglerna föreslås för att skydda presumtiva PEPP-sparare är det dock av stor vikt att samma regler gäller för alla företag som tillhandahåller rådgivning om PEPP-produkter. Finansinspektionens bedömning är därför att det inte finns skäl för att införa särskilda regler för små företag.

3.2.2.2 EU-gemensam tillsynsrapportering

Den information som PEPP-sparinstituten ska rapportera till tillsynsmyndigheten framgår av EU-förordningen, den delegerade förordningen och genomförandeförordningen. De ökade kostnader som rapporteringskraven medför för företagen kommer därför främst från den EU-rättsliga regleringen. Inspektionen har konkretiserat vissa av Eiopas riktlinjer om PEPP-produkten i bindande föreskrifter. Föreskrifterna om tidsfrister, intervall och format för rapportering innebär inga direkta konsekvenser för företagen.

Finansinspektionen bedömer att föreskrifterna om en årlig sammanfattning kan innebära vissa konsekvenser för berörda företag. Uppgifterna ska dock lämnas första gången i tillsynsrapporten om PEPP-produkten efter utgången av det första verksamhetsåret. Uppgifterna i den årliga sammanfattningen bör därefter till stor del kunna återanvändas från år till år. Tidsåtgången för att efter andra verksamhetsåret och efterföljande år sammanställa rapporten uppskattas till 8–15 timmar och kostnaderna bedöms uppgå till 11 200–33 000 kronor.

Det kan antas att små företag har sämre möjligheter att bära dessa kostnader. Finansinspektionen har därför övervägt om det finns skäl att anpassa kraven på en årlig sammanfattning utifrån verksamhetens art, storlek och komplexitet. Normalt sett har dock mindre företag färre uppgifter att rapportera vilket innebär att tidsåtgången för dem bör ligga i det lägre spannet. Eftersom syftet med att begära in en årlig sammanfattning är att skydda konsumenter finns det inte skäl att införa särskilda regler för små företag.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

3.3.1 Kunskap och kompetens

De föreslagna föreskrifterna innebär att Finansinspektionen måste utöva tillsyn över att företagen säkerställer att de personer som ger råd om PEPP-produkter har tillräcklig och relevant kunskap och kompetens. Inspektionen anser dock att företagen bör ha bättre förutsättningar att uppfylla kraven på rådgivning i EU-förordningen om rådgivarna har tillräcklig kunskap och kompetens. Föreskrifterna kan därför innebära att tillsynen över företagen underlättas.

3.3.2 EU-gemensam tillsynsrapportering

De EU-rättsliga kraven på tillsynsrapportering om PEPP-produkter innebär att Finansinspektionen måste anpassa sina system för att kunna ta emot denna information. Föreskrifterna om tidsfrister och intervaller för rapportering bedöms dock inte ha några direkta konsekvenser för Finansinspektionen. Inspektionen förväntar sig dock att föreskrifterna om en årlig sammanfattning av relevanta risker kan kräva vissa tillsynsresurser. En granskning av de årliga kvalitativa rapporterna bedöms ta 3–5 timmar i anspråk per rapport.